Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0230

Laste värbamine organiseeritud kuritegevusse

Euroopa Parlamendi 18. juuni 2026. aasta resolutsioon laste värbamise kohta organiseeritud kuritegevusse (2026/2725(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse ÜRO lapse õiguste konventsiooni,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee resolutsiooni 79/188 kuritegelike organisatsioonide ja terrorirühmituste poolt laste vastu suunatud vägivalla ennetamise ja selle vastu võitlemise kohta kuriteoennetuse ja kriminaalõigusemõistmise valdkonnas,

– võttes arvesse ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu resolutsiooni 2024/12 terrorirühmitustega seotud laste, sealhulgas nende rühmituste värvatud ja ärakasutatud laste kohtlemise kohta,

– võttes arvesse komisjoni 1. aprilli 2025. aasta teatist „Euroopa sisejulgeoleku strateegia ProtectEU 2025–2030“ (COM(2025)0148),

– võttes arvesse Europoli aruannet „EU Serious and Organised Crime Threat Assessment (EU-SOCTA) 2025“ (Hinnang raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude kohta ELis 2025),

– võttes arvesse tulevast ELi tegevuskava laste kaitsmiseks kuritegevuse eest,

– võttes arvesse ELi ning ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo (UNODC) projekti STRIVE Juvenile ja selle hindamistulemusi,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrust (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus)[1], eelkõige selle sätteid, mis käsitlevad alaealiste kaitset internetis, ebaseadusliku sisu ja kahjuliku veebikäitumisega seotud süsteemsete riskide hindamist ja maandamist, soovitussüsteeme ning väga suurte

[1] ELT L 277, 27.10.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj.

digiplatvormide ja otsingumootorite kohustusi,

– võttes arvesse digiteenuste määruse kohaseid komisjoni 14. juuli 2025. aasta suuniseid alaealiste kaitse kohta[2],

– võttes arvesse Europoli 12. novembri 2024. aasta luureteatist „The recruitment of young perpetrators for criminal networks“ (Noorte kurjategijate värbamine kuritegelikesse võrgustikesse),

– võttes arvesse UNICEFi ülemaailmse teadusuuringute ja tulevikusuundade analüüsi ameti 2024. aasta septembri töödokumenti „Children’s Involvement in Organised Violence: Emerging trends and knowledge gaps“ (Laste osalemine organiseeritud vägivallas: Uued suundumused ja lüngad teadmistes),

– võttes arvesse ELi lapse õiguste strateegiat ning ELi narkostrateegiat,

– võttes arvesse oma kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni 4. juuni 2025. aasta kuulamist „Radicalisation online with a focus on the recruitment of children for organised crime and terrorism“ (Radikaliseerumine veebis, pöörates eritähelepanu laste värbamisele organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi eesmärgil),

– võttes arvesse oma 20. jaanuari 2026. aasta resolutsiooni Mehdi Kessaci mõrva ja tungiva vajaduse kohta ambitsioonika Euroopa tegevuse järele võitluseks uimastiäri vastu[3],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi[4],

– võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 2,

A. arvestades, et organiseeritud kuritegelikud ja terrorirühmitused värbavad ja kasutavad oma tegevusstrateegiate raames üha enam lapsi, sealhulgas selleks, et kaitsta täiskasvanud kurjategijaid avastamise ja vastutusele võtmise eest ning laiendada ebaseaduslikku tegevust;

B. arvestades, et Europoli 2024. aasta novembri luureteatisest ilmneb, et kuritegelike võrgustike värvatud alaealistel ei ole tavaliselt otsest kontakti organisatsioonide kõrgema tasandiga ja neid mobiliseeritakse kuritegelike teenuste osutajate kaudu; arvestades, et nende alaealiste piiratud teadmised võrgustike struktuuridest ja varasemate karistusregistrite sage puudumine muudavad nad

---

2 ELT C, C/2025/5519, 10.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5519/oj.
3 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2026)0007.
4 ELT L 132, 21.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/800/oj.

madala riskiga töötajateks, kes vahistamise korral annavad õiguskaitseasutustele väiksema tõenäosusega kasulikku teavet;

C. arvestades, et laste värbamine ja ärakasutamine organiseeritud kuritegelike ja terrorirühmituste poolt rikub laste põhiõigusi, sealhulgas nende inimväärikust, millel on tõsised tagajärjed nende turvalisusele ja tulevikule; arvestades, et laste haavatavus organiseeritud kuritegelikesse võrgustikesse värbamise suhtes tuleneb kumulatiivsetest ja läbipõimunud riskiteguritest, sealhulgas kuuluvustunde puudumisest, ebasoodsatest lapsepõlvekogemustest ja vaimse tervise probleemidest, mida kasutatakse tahtlikult ära; arvestades, et tulemuslik ennetamine nõuab integreeritud reageerimist nende teguritega tegelemiseks;

D. arvestades, et peamiselt humanitaarprobleemist on laste värbamine muutunud organiseeritud kuritegevuse süsteemseks võimaldajaks, mis on integreeritud kuritegelike võrgustike tegevusmudelitesse ning takistab rahu, julgeolekut ja arengut; arvestades, et lapsi värbavad kuritegelikud rühmitused õõnestavad ELi julgeolekut, õhutavad kuritegevust ning põlistavad põlvkondadeüleseid vägivalla ja ebakindluse tsükleid;

E. arvestades, et neid tavasid hõlbustavad teatavad tehnoloogilised arengud, mis võivad normaliseerida ja stimuleerida laste kuritegelikku käitumist;

F. arvestades, et Europoli 2024. aasta kaardistamise käigus tehti kindlaks 821 ELis tegutsevat suure riskiga kuritegelikku võrgustikku aastatuluga kokku hinnanguliselt 92–188 miljardit eurot, mis moodustab ligikaudu 0,7–1,4 % ELi SKPst[5]; arvestades, et alaealised osalevad rohkem kui 70 % ebaseaduslikus äritegevuses, sealhulgas uimastikaubanduses, väljapressimises, internetipettuses, rahapesus, ebaseaduslikus tulirelvakaubanduses ja vägivallateenuse pakkumise skeemides, kusjuures kuritegelikud võrgustikud kasutavad kuni 12-aastaseid lapsi ära selliste ülesannete täitmiseks nagu tänavakaubandus, sularahakullerid ja uimastite väljatoomine veokonteineritest;

G. arvestades, et kuritegelikud organisatsioonid võtavad süstemaatiliselt sihikule väga haavatavas olukorras olevad lapsi, eelkõige neid, kes kogevad sotsiaal-majanduslikku tõrjutust, koolist väljalangemist ja perekonna lagunemist, või lapsrändajaid, kasutades ära nende majanduslikku ebakindlust, sotsiaalset tõrjutust ja teadmatust riskidest;

H. arvestades, et organiseeritud kuritegevuses osalevad üha enam tüdrukud ja noored naised, kuigi kriminaalõigussüsteemid jätavad nad sageli tähelepanuta, kusjuures 22 % Lääne- ja Lõuna-Euroopas

---

5 Europoli 4. aprilli 2024. aasta aruanne „Decoding the EU's most threatening criminal networks“ (ELi kõige ohtlikumate kuritegelike võrgustike dekodeerimine), ajakohastatud 2026. aasta mais.

tuvastatud inimkaubanduse ohvritest on sunnitud osalema kuritegevuses, peamiselt uimastikaubanduses;

I. arvestades, et ebaseaduslik tulirelvadega kauplemine ja seadusevastase pürotehnika kasutamine on aidanud kaasa üleminekule kergematelt rikkumistelt raskematele ja vägivaldsematele alaealistega seotud kuritegudele, sealhulgas väljapressimisele ja tapmistele; arvestades, et kuritegelikud värbajad võivad alaealistele pakkuda tapmiste eest märkimisväärseid rahalisi stiimuleid, mis ulatuvad mõnest tuhandest eurost kuni 20 000 euroni;

J. arvestades, et uimastitega seotud hirmutamine ja väljapressimine on peamine viis, kuidas organiseeritud kuritegelikud võrgustikud lapsi värbavad ja ära kasutavad, kasutades selleks võlgujäämist, meelitamist ja vägivalda; arvestades, et selliste võrgustike piiriülene ulatus tähendab, et neid nähtusi ei ole võimalik piisavas ulatuses lahendada üksnes riiklike meetmetega;

K. arvestades, et uimastiturgude laienemine on viinud alaealiste kaasamise murettekitavale tasemele, mida tõendab oluliste logistikasõlmede, sealhulgas sadamate kasutamise järsk suurenemine; arvestades, et olukorras, kus puudub organiseeritud kuritegevuse praeguse määratluse ühtlustatud mõju ELi liikmesriikides, on raskendatud andmete kogumine ja võrreldavus, ning arvestades, et organiseeritud kuritegevuses osalevaid alaealisi käsitlevad andmed on napid, sageli ebausaldusväärsed ning kriminaalvastutuse vanuse ja teatamata jätmise erineva vanuse tõttu vaevu võrreldavad;

L. arvestades, et organiseeritud kuritegelike rühmituste poolt laste värbamise algpõhjuste hulka kuulub ka alainvesteerimine avalikesse teenustesse, sealhulgas ennetus-, haridus- ja tervishoiuteenustesse;

M. arvestades, et institutsioonilise reageerimise killustatus ja ebapiisav koordineerimine lastekaitsesüsteemide, kohtuasutuste, julgeolekuasutuste ja digivaldkonna reguleerivate asutuste vahel tekitab lünki, mida kuritegelikud rühmitused ära kasutavad; arvestades, et Euroopa Parlamendi resolutsioonis Mehdi Kessaci mõrva kohta Marseille’s mõisteti hukka noorte süstemaatiline värbamine kuritegelike jõukude poolt ning nõuti tõhusamat ennetamist, kaitset ja süüdistuste esitamist, sealhulgas alaealiste eritoetust ärakasutamisest pääsemiseks ja ühiskonda taasintegreerimiseks;

N. arvestades, et Europol moodustas 2025. aasta aprillis operatiivrakkerühma GRIMM tegevuse koordineerimiseks tehnoloogiaettevõtetega, et määrata kindlaks tegevus laste värbamiseks sotsiaalmeedia ja sõnumiplatvormide kaudu, mida juhib Rootsi ning mis ühendab Belgia, Taani, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Madalmaade ja Norra politseid;

O. arvestades, et tõenduspõhised lähenemisviisid, näiteks need, mis on

välja töötatud ELi ning ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo projekti STRIVE Juvenile raames, näitavad, kui mõjusad on ennetavad, valdkonnaülesed, traumateadlikud, sootundlikud ja lapsekesksed lahendused;

1. mõistab kategooriliselt hukka laste värbamise ja ekspluateerimise organiseeritud kuritegelike ja terrorirühmituste poolt kõigis vormides nii internetis kui ka väljaspool seda;

2. tunnistab, et laste värbamine kujutab endast rasket lastevastast kuritegu ja inimõiguste rasket rikkumist; rõhutab, et Euroopa Liidu jaoks on tegu areneva sise- ja välisjulgeoleku ohuga, mis nõuab terviklikku reageerimist, mis keskendub kaitsele, varajasele ennetamisele, õiguste kättesaadavusele ja hariduslikule järjepidevusele, integreerides sisejulgeoleku, õiguse, sotsiaal- ja haridussüsteemid ning strateegiad ja meetmed, mille eesmärk on tugevdada laste kaitsekeskkonda nii internetis kui ka väljaspool seda;

3. tuletab meelde, et laps on eelkõige laps ja teda tuleks vastavalt kohelda, ning kutsub liikmesriike üles tagama, et alati seatakse esikohale lapse huvid;

4. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles selgesõnaliselt tunnustama organiseeritud kuritegelike ja terrorirühmituste poolt laste värbamise ennetamist ja sellele reageerimist prioriteetse valdkonnana tulevases ELi tegevuskavas laste kaitsmise kohta kuritegevuse eest; nõuab, et see tegevuskava sisaldaks spetsiaalset ennetussammast koos varajase hoiatamise mehhanismidega, mis hõlmavad koole, sotsiaalteenuseid ja perekondi, ning noortekeskset lähenemisviisi, mis keskendub eluks vajalike oskuste arendamisele kogukonna otsese kaasamise kaudu;

5. kutsub komisjoni üles käsitlema laste värbamist organiseeritud kuritegelike rühmituste poolt ka tulevases seadusandlikus ettepanekus organiseeritud kuritegevust käsitlevate ajakohastatud eeskirjade kohta; kutsub komisjoni üles kaaluma käesolevasse ettepanekusse erisätete lisamist, näiteks raskendavaid asjaolusid laste värbamise puhul; kordab sellega seoses oma nõudmist kehtestada kuritegeliku organisatsiooni uus ühine määratlus, milles võetakse arvesse ka vägivalla, korruptsiooni või hirmutamise kasutamist kuritegelike rühmituste poolt;

6. kutsub komisjoni üles avaldama võimalikult kiiresti seadusandliku ettepaneku ELi pürotehnika direktiivi[6] läbivaatamiseks, et käsitleda pürotehnika kasutamist relvadena, sealhulgas haavatavate noorte ärakasutamist; julgustab liikmesriike intensiivistama koostööd Europoli ja Eurojustiga, eelkõige sadamates, logistikasõlmedes ja

---

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/29/EL pürotehniliste toodete turul kättesaadavaks tegemist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 178, 28.6.2013, lk 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/29/oj).

haavatavate kogukondadega linnapiirkondades, jagades parimaid tavasid ja pakkudes koolitust lapsi puudutava kahtlase tegevuse tuvastamise ja sellest teatamise kohta;

7. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tunnustama uimastitega seotud ähvardamist organiseeritud kuritegevusse värbamise väljakujunenud viisina; liikmesriike üles tagama, et laste värbamist käsitlevad riiklikud strateegiad hõlmaksid selgesõnaliselt asutustevahelist reageerimist uimastitega seotud ähvardamisele, tuginedes esilekerkivatele parimate tavade mudelitele;

8. nõuab tungivalt, et võetaks vastu lähenemisviis seada esikohale ennetamine ja integreeritud kaitsesüsteemid, mis on lapsekesksed, sooteadlikud, traumateadlikud ja valdkonnaülesed, keskendudes riskirühma kuuluvate laste varajasele tuvastamisele, kogukonnapõhisele sekkumisele ning perekondade ja sotsiaalteenuste tugevdamisele; rõhutab spordi, haridusühenduste ja kogukonnaorganisatsioonide positiivset rolli ohutu, tervisliku ja kaasava keskkonna pakkumisel;

9. on seisukohal, et organiseeritud kuritegevuse piiriülene olemus muudab puhtriiklikud ohvrikaitsemeetmed laste ja noorte jaoks ebapiisavaks; nõuab tõhustatud koostööd julgeoleku-, õigus-, lastekaitse-, haridus- ja tervishoiusektori vahel ning avaliku ja erasektori partnerlusi, et tagada integreeritud ja sektoriülesed kaitsvad keskkonnaraamistikud lastele nii internetis kui ka väljaspool seda;

10. rõhutab, et laste värbamise veebimõõde on nüüd kesksel kohal organiseeritud kuritegelike ja terrorirühmituste tegevusmudelites, mis kasutavad süstemaatiliselt ära digiteenuseid laste identifitseerimiseks, ründamiseks, peibutamiseks, manipuleerimiseks ja sundimiseks; rõhutab, et laste värbamine internetis organiseeritud kuritegelike võrgustike poolt tekitab platvormide piiratud koostöö tõttu märkimisväärse lünga täitmise tagamises; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et platvormid täidaksid oma kehtivaid kohustusi;

11. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama digiteenuste määruse jõulise, järjepideva ja lapse õigustega kooskõlas oleva jõustamise kooskõlas komisjoni suunistega alaealiste kaitse kohta;

12. kutsub komisjoni üles tagama ELi digivaldkonna õigusaktide täieliku jõustamise ja vajaduse korral tugevdama platvormide kohustusi võtta meetmeid laste ärakasutamise ja värbamise vastu ning tugevdama alaealiste kaitset internetis tulevase digitaalse õigluse akti kaudu, kõrvaldades regulatiivsed lüngad sellistes valdkondades nagu sisseprojekteeritud ohutus, eakohased vaikesätted ja lastele suunatud sihipärased kaubandustavad, tagades samal ajal, et uued meetmed jäävad proportsionaalseks, tõenduspõhiseks ja kooskõlla laiema digitaalse õigusraamistikuga;

13. rõhutab kasvavat ohtu, mida kujutab endast kuritegevus kui teenus, sealhulgas vägivallateenus, mille raames värvatakse noori internetis vägivaldsete ülesannete täitmiseks; väljendab heameelt Europoli operatiivrakkerühma GRIMM üle ning kutsub liikmesriike, Europoli ja Eurojusti üles tugevdama ühiseid uurimisi, mis on suunatud värbajate, kuriteole kihutajate ja kõrgema tasandi osalejate vastu, selle asemel et piirduda täitemeetmetega kuritegusid toime panevate alaealiste suhtes;

14. rõhutab, et lapsi, kes on värbamise tulemusel seotud kuritegevusega, tuleb kohelda kooskõlas rahvusvaheliste standarditega; tuletab meelde, et vägivaldsete rühmadega suhtlemine on sageli seotud järkjärgulise survestamise ja rühmadünaamikaga, mitte ideoloogiliste tõekspidamiste järgimisega;

15. rõhutab, et alati tuleb igakülgselt arvesse võtta iga juhtumi konkreetseid asjaolusid, sealhulgas sundi või ärakasutamist, samuti toimepandud kuriteo raskusastet, õigusrikkuja poolt avalikule julgeolekule põhjustatava ohu taset ning kohaldatavat ELi ja riigisisest õigust;

16. nõuab lapsesõbralikke, soo- ja traumateadlikke kohtusüsteeme ning kohandatud sektoriüleseid ja traumateadlikke taasintegreerimisprogramme, sealhulgas juurdepääsu haridusele, vaimsele tervisele ja psühhosotsiaalsele toele ning taastus- ja rehabilitatsiooniteenustele, kaitset kättemaksu eest, sealhulgas perekondadele, inimväärse töö võimalusi ning meetmeid häbimärgistamise ja korduva värbamise vältimiseks; tuletab meelde, et direktiivi (EL) 2016/800 kohaselt tuleks lapselt vabaduse võtmist, eelkõige kinnipidamist, kohaldada üksnes viimase abinõuna ning võimaluse korral peaksid liikmesriikide pädevad asutused kasutama alternatiivseid meetmeid; märgib, et teatavates liikmesriikides kasutatav taastav õigus on osutunud toimivaks;

17. nõuab tungivalt, et liikmesriigid parandaksid koostalitlusvõimelist ja valdkondadevahelist andmete kogumist ja jagamist laste värbamise kohta organiseeritud kuritegelikesse ja terroristlikesse rühmitustesse, sealhulgas kogu ELi hõlmavaid liigitatud ja ühtlustatud andmeid, et suundumusi ja riskitegureid paremini mõista; rõhutab, et lapsi käsitlevate andmete kogumisel, töötlemisel või jagamisel tuleb täielikult järgida andmekaitse-eeskirju ja mittediskrimineerimise põhimõtet;

18. toetab selliste edukate tõenduspõhiste algatuste laiendamist nagu ELi ja ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo projekt STRIVE Juvenile ja selle strateegiline järeltulija, ELi ja ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo algatus „Protecting Futures“, sealhulgas ebakindlas ja konfliktidest mõjutatud kontekstis;

19. nõuab tihedamat rahvusvahelist koostööd partnerriikidega, et

tegeleda piiriüleste värbamisvõrgustikega ja vältida kuritegeliku ärakasutamise ülekandumist;

20. rõhutab, et sellise koostöö raames tuleb erilist tähelepanu pöörata eriti haavatavas olukorras olevatele lastele, sealhulgas saatjata alaealistele ja lapsrändajatele, ning tagada juurdepääs turvalistele teatamiskanalitele, eestkostele, õigusabile ja õigustepõhistele piiriülestele lastekaitsemehhanismidele;

21. rõhutab, kui oluline on tegeleda algpõhjustega, sealhulgas vaesuse, ebavõrdsuse, tõrjutuse, hariduse puudumise ja vägivallaga kokkupuutumise ning avalikesse teenustesse alainvesteerimisega; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama rahalist toetust kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kogukonnapõhistele algatustele, spordiühendustele ja haridusprogrammidele valdkondades, mida organiseeritud kuritegevuse värbamine kõige rohkem kahjustab, pakkudes usaldusväärseid alternatiive kuritegelikele võimalustele;

22. on eriti mures selle pärast, et organiseeritud kuritegelikud võrgustikud võtavad ebaproportsionaalselt sihikule tütarlapsi ja noori naisi ning kasutavad neid ära, sealhulgas seksuaalsuhte eesmärgil meelitamise, inimkaubanduse ja seksuaalse ärakasutamise kaudu; rõhutab, et tütarlapsed seisavad silmitsi konkreetsete takistustega kuritegeliku survestamise eest põgenemisel ning juurdepääsul õigusemõistmisele, taastumisele ja taasintegreerimisele, ning kutsub liikmesriike üles tagama, et kõik ennetus-, kaitse- ja toetusmeetmed oleksid sootundlikud ning käsitleksid konkreetselt tütarlaste haavatavust ja vajadusi; tuletab sellega seoses meelde inimkaubandusevastase võitluse direktiivis sätestatud kohustusi[7];

23. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama asjakohaste ELi programmide raames piisavalt rahalisi vahendeid, et ennetada laste värbamist organiseeritud kuritegelike ja terrorirühmituste poolt ning sellele mõjusalt reageerida, ning eelkõige toetama kadunud laste otsimise abitelefoni Euroopa võrgustikku 116 000, mis on peamisi mitut asutust hõlmavaid partnereid ohustatud laste tuvastamisel;

24. teeb presidendile ülesandeks edastada see resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Europolile ning ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroole.

---

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1712, millega muudetakse direktiivi 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset (ELT L, 2024/1712, 24.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj).